

افغانستان آزاد - آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Scientific

علمی

بازتایپ توسط: لاله - هوادار سازمان انقلابی افغانستان

۲۰ اکتوبر ۲۰۱۱

عام بودن و خاص بودن تضاد

عام بودن یا خصلت عمومی تضاد اینست که تضاد در همهٔ اشیاء و پدیده‌ها وجود دارد و از آغاز تا پایان پروسه و یا پدیده موجود است. خاص بودن یا خصلت خصوصی تضاد مشخصات مشخصات ویژه‌ای است که تضاد‌های اشیاء مختلف را معین می‌کند. در مورد عام بودن و خاص بودن تضاد، مائوتسه دون می‌گوید: "عام بودن یا مطلق بودن تضاد معنای دوگانه دارد: اول اینکه تضاد در پروسهٔ تکامل کلیهٔ اشیاء و پدیده‌ها موجود است: دوم اینکه، حرکت اعداد از ابتدا تا انتهای پروسهٔ تکامل هر شیء و پدیده دیده می‌شود."^۱

به عبارت دیگر، از یک طرف تضاد در همه جا وجود دارد، حال چه به صورت یک شکل ساده حرکت و چه به صورت شکل پیچیده آن. طبیعتاً جامعه و اندیشه نیز از این قانون مستثنی نیستند. به طور کلی بدون تضاد، جهانی وجود نخواهد داشت. از طرف دیگر، تضاد در هر لحظه‌ای وجود دارد. هر چیزی، هر پدیده‌ای، از هنگام پیدایش تا از بین رفتن و مرگ خود، از آغاز تا پایان دارای تضاد و حرکت‌های متضاد است. مثلاً از زمان تشکیل حزب کمونیست در درون آن مبارزه و تضاد میان دو مشی و دو ایدئولوژی (بورژوائی و پرولتری) جریان دارد و این مبارزه انعکاس مبارزه و تضاد‌های طبقاتی درون جامعه است و تا پایان حیات حزب یعنی تا محور جامعهٔ طبقاتی ادامه خواهد داشت. بنابر این، نفی خصلت عام تضاد ضرورتاً به تیوری متافیزیکی "علت خارجی" می‌انجامد.

اما در طبیعت و جامعه، تنوعات و اشکال گوناگونی از اشیاء وجود دارد و هر چیز از ماهیت ویژه‌ای برخوردار است. علت درونی و پایهٔ این تنوع بی‌نهایت در خصلت ویژهٔ تضاد درونی اشیاء معین و تفاوت این تضاد‌ها نهفته است. بدون درک خصلت خاص تضاد ممکن نیست به تعیین ماهیت ویژهٔ یک شیء و درک تفاوت‌های آن با یک شیء دیگر نایل آمد و علل مشخص و ویژهٔ تکامل هر شیء و پدیده را درک نمود و شیوهٔ درست برخورد به آن و راه حل صحیح آن را پیدا نمود. به همین دلیل است که شناخت و تحلیل از تضاد خاص هر شیء و یا پدیده پایهٔ شناخت علمی آن است. هدف عمده هر یک از علوم آشکار کردن قوانین حرکت تضاد‌های خاص یک روند معین یا

^۱ - مائوتسه دون: "در بارهٔ تضاد"

یک جنبه معین از طبیعت و یا جامعه است. لنین می گوید: "جوهر و روح زنده مارکسیسم، تحلیل مشخص از شرایط مشخص است."^۲

رابطه میان عام بودن و خاص بودن تضاد یک رابطه وحدت دیالکتیکی است. عام بودن و خاص بودن تضاد با هم متفاوتند، اما این تفاوت نسبی است. به دلیل تنوع بی نهایت ماهیت و تکامل اشیاء پدیده ها، آنچیزی که در یک شرایط معین خصلت عام و جهان شمول دارد می تواند در شرایط دیگری خصلت خاص و ویژه کسب کند و به عکس. خاص و عام متقابلاً با هم ارتباط دارند: خاص حاوی عام و عام حاوی خاص است، بدین نحو که عام بودن تضاد خود را از طریق تضاد های مشخص و ویژه انبوه تضاده های گوناگون بیان می کند و خاص بودن تضاد نیز فقط در رابطه با عام بودن آن مفهوم می یابد. مائو تنسه دون می گوید: "حقیقت در باره خصلت عمومی و خصلت خصوصی، مطلق و نسبی، جوهر مسأله تضاد ذاتی اشیاء و پدیده هاست که عدم درک آن به معنی رد دیالکتیک خواهد بود."^۳

بر گرفته از کتاب مبانی و مفاهیم مارکسیسم

^۲- لنین: "کمونیسم"
^۳- مائوتسه دون: "در باره تضاد"